II. SANOAT

Dastlabki ma’lumotlar bo‘yicha, 2023- yil yanvar-sentabr oylarida viloyat korxonalari tomonidan 15 143,4 mlrd. so‘mlik sanoat mahsulotlari ishlab chiqarilgan bo‘lib, sanoat ishlab chiqarish indeksi 105,8 foizni tashkil etdi.

Jami sanoat ishlab chiqarish hajmi o‘sishining asosiy omili bo‘lib, tog‘-kon sanoati va ochiq konlarni ishlashning 2,7 martaga, ishlab chiqaradigan (qayta ishlash) sanoatida ishlab chiqarish hajmining 105,7 % ga, elektr, gaz, bug‘ bilan ta’minlash va havoni konditsiyalashning 107,1 % ga va suv bilan ta’minlash, kanalizatsiya tizimi, chiqindilarni utilizatsiya qilishning 105,1 % ga o‘sishi kuzatildi.

2023- yilning yanvar-sentabr oylarida asosiy iqtisodiy faoliyat turlarini sanoat ishlab chiqarish hajmi (mlrd. so‘m)

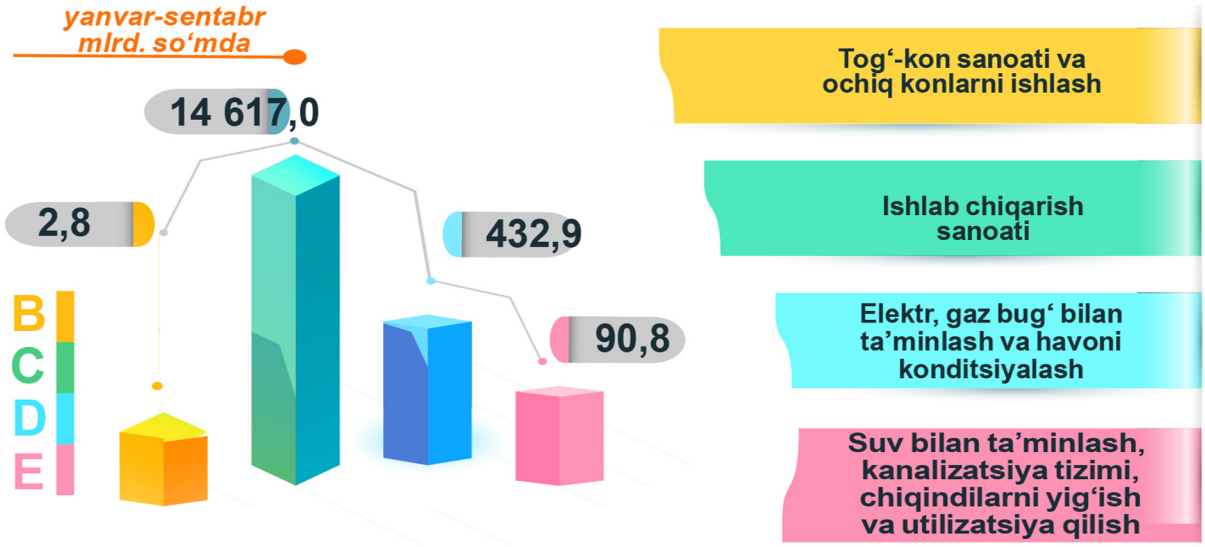

Asosiy faoliyat turlari bo‘yicha sanoat ishlab chiqarish tarkibi, %

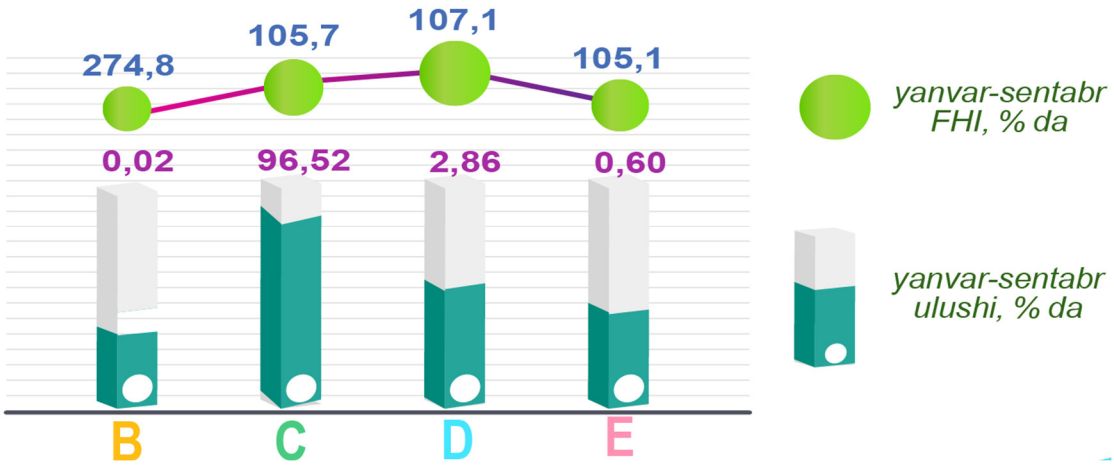

Tog‘-kon sanoati va ochiq konlarni ishlash

Tog‘-kon sanoati va ochiq konlarni ishlash korxonalari tomonidan 2023- yil yanvar-sentabr oylarida ishlab chiqarilgan mahsulotlar hajmi 2,8 mlrd. so‘mni yoki jami ishlab chiqarilgan sanoat mahsulotlari hajmining 0,018 % ni va o‘sish sur’ati indeksi 2,7 martani tashkil etdi.

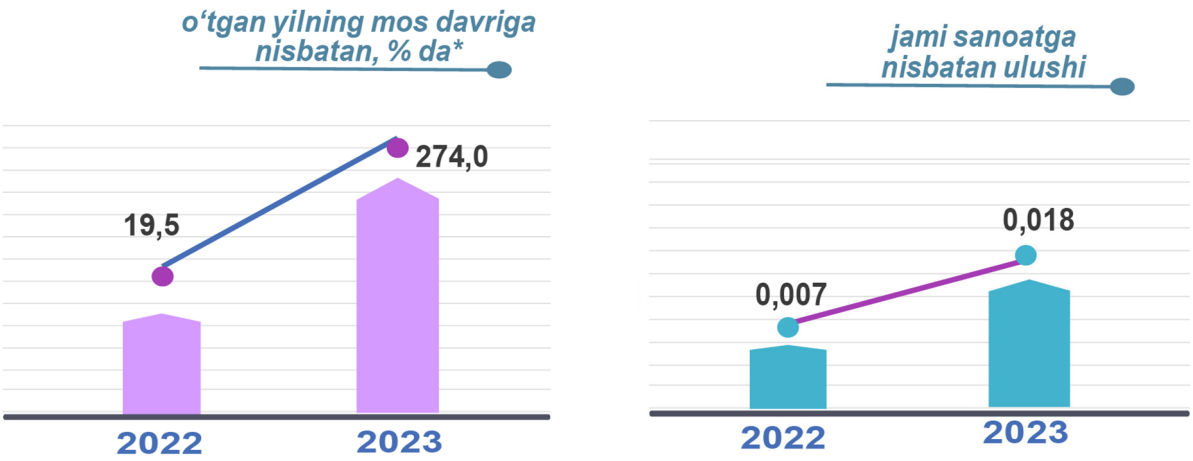

Ishlab chiqaradigan sanoat

2023- yilning yanvar-sentabr oylarida ishlab chiqaradigan sanoat korxonalari tomonidan ishlab chiqarilgan mahsulotlar hajmi 14 617,0 mlrd. so‘mni yoki jami ishlab chiqarilgan sanoat mahsulotlari hajmining 96,52 % ni tashkil etdi.

Ishlab chiqaradigan sanoat tarkibida yuqori texnologiyali tarmog‘ning ulushi 0,1 %ni (2022- yil yanvar-sentabr oylarida – 0,1 %), o‘rta-yuqori texnologiyali – 39,6 % (41,3 %), o‘rta-quyi texnologiyali – 5,1 % (4,0 %) va quyi texnologiyali – 51,6 % (51,0 %)ni tashkil etdi.

Ishlab chiqarishning texnologik tarkibi bo‘yicha ishlab chiqaradigan sanoat tarkibi, %da

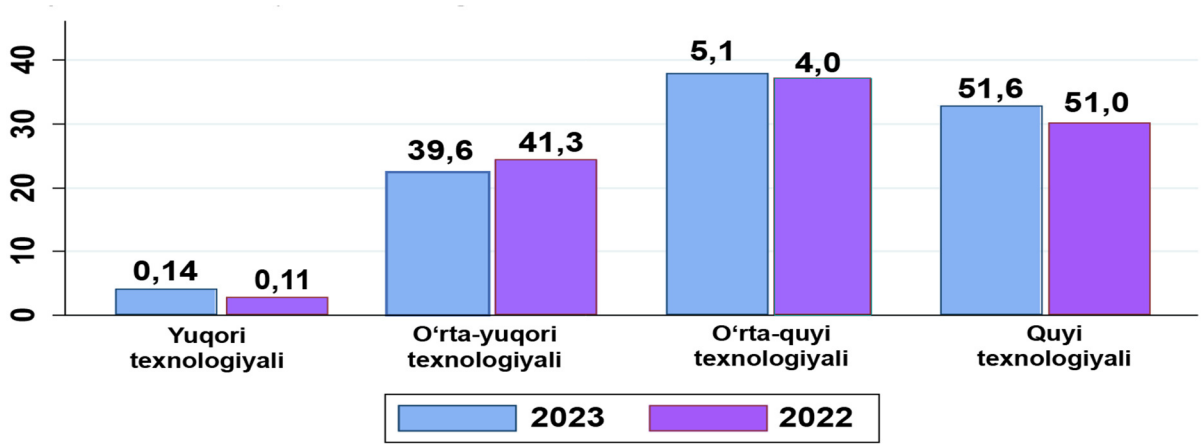

Jami viloyat sanoatida yuqori texnologiyali tarmoqda 21,7 mlrd. so‘mlik (2022- yil yanvar-sentabr oylarida 14,2 mlrd. so‘m), o‘rta-yuqori texnologiyali tarmoqda 6 000,7 mlrd. so‘mlik (5 421,2 mlrd. so‘m), o‘rta-quyi texnologiyali tarmoqda 778,3 mlrd. so‘mlik (521,1 mlrd. so‘m), quyi texnologiyali tarmoqda 7 816,4 mlrd. so‘mlik (6 700,3 mlrd. so‘m) mahsulotlar ishlab chiqarilgan.

Ishlab chiqaradigan sanoatda yirik sanoat korxonalari tomonidan natura ko‘rinishida ayrim turdagi sanoat mahsulotlarini ishlab chiqarish
(2023- yil yanvar-sentabr oylari uchun)

Mahsulot turlari	*O‘lchov birligi*	*2023- yil yanvar-sentabr*	*2022- yil yanvar-sentabr*	*2022- yil yanvar-sentabrga nisbatan, % da*
Yengil avtomobillar (maxsus yengil avtomobillarsiz)	Dona	60052,0	52673,0	114,0
Maxsus yengil avtomobillar	dona	14975,0	14389,0	104,1
Aroq	ming litr	97,3	50,2	193,9
Uzum vinosi yoki uzum turupini disterlash natijasida olingan spirt nastoykalari konyak spirtidan tashqari	ming litr	4,0	5,8	68,9
Tarkibida 15 % dan ko‘p spirt bo‘lgan boshqa tabiiy uzum vinolari	ming litr	545,2	383,3	142,2
Yumshoq bug‘doy va spelta uni	tonna	35325,8	65962,0	53,6
Tozalangan o‘simlik yog‘i	tonna	4604,9	7411,7	62,1
Xo‘jalik sovuni	tonna	1224,1	1638,2	74,7
Paxta tolasi	tonna	59003,5	47178,1	125,1
Paxta chigiti	tonna	98519,0	88930,8	110,8
Shakar	tonna	198000,7	206302,0	96,0

Yirik korxonalar tomonidan ishlab chiqarilgan mahsulotlar o‘tgan yilning tegishli davriga nisbatan yengil avtomobillar (maxsus yengil avtomobillarsiz) – 7 379 donaga, maxsus yengil avtomobillar – 586 donaga, aroq – 47,1 ming litrga, tarkibida 15 % dan ko‘p spirt bo‘lgan boshqa tabiiy uzum vinolari – 161,9 ming litrga, paxta tolasi – 11 825,4 tonnaga, paxta chigiti – 9 588,2 tonnaga ishlab chiqarish ko‘paygan.

Elektr, gaz, bug‘ bilan ta’minlash va havoni konditsiyalash

Elektr, gaz, bug‘ bilan ta’minlash va havoni konditsiyalash korxonalari tomonidan ishlab chiqarilgan mahsulotlar hajmi 432,9 mlrd. so‘mni (jami ishlab chiqarilgan sanoat mahsulotlari hajmining 2,86 % ni) tashkil etdi.

2023- yilning yanvar-sentabr oylarida sanoatning mazkur tarmog‘ida elektr energiyani ishlab chiqarish, uzatish va taqsimlash hamda bug‘ bilan ta’minlash va havoni konditsiyalash tizimi hajmi o‘tgan yilning mos davriga nisbatan o‘sish sur’ati indeksi 7,1 % ga oshganligi kuzatildi.

Elektr, gaz, bug‘ bilan ta’minlash va havoni konditsiyalashda yirik sanoat korxonalari tomonidan natura ko‘rinishida ayrim turdagi sanoat mahsulotlarini ishlab chiqarish
(2023- yil yanvar-sentabr oylari uchun)

	O‘lchov birligi	*2023- yil yanvar-sentabr*	*2022- yil yanvar-sentabr*	*2022- yil yanvar-sentabrga nisbatan, % da*
Elektroenergiya	mln.kVt/s	1078,0	384,2	2,8 m.
Issiqlik energiyasi	ming Gkall	79,2	45,2	175,3

Suv bilan ta’minlash, kanalizatsiya tizimi, chiqindilarni utilizatsiya qilish

Suv bilan ta’minlash, kanalizatsiya tizimi, chiqindilarni utilizatsiya qilish korxonalari tomonidan ishlab chiqarilgan mahsulotlar hajmi 90,8 mlrd. so‘mni jami ishlab chiqarilgan sanoat mahsulotlari hajmining 0,6 % ni tashkil etdi.

Suv bilan ta’minlash, kanalizatsiya tizimi, chiqindilarni utilizatsiya qilishda yirik sanoat korxonalari tomonidan natura ko‘rinishida ayrim turdagi sanoat mahsulotlarini ishlab chiqarish
(2023- yil yanvar-sentabr oylari uchun)

Faoliyat turlari	*O‘lchov birligi*	*2023- yil yanvar-sentabr*	*2022- yil yanvar-sentabr oylariga nisbatan, % da*
Suvga ishlov berish va suv quvurlari bo‘yicha taqsimlash bo‘yicha xizmatlar	mlrd.so‘m	109,6	108,2
Oqava suvlarni yo‘qotish, transportirovka qilish va ishlov berish bo‘yicha xizmatlar	mlrd.so‘m	4,4	96,8
Shahar xo‘jaligining qayta foydalanishga yaroqli xavfsiz chiqindilarini yig‘ish bo‘yicha xizmatlar	mlrd. so‘m	15,8	101,2

Iqtisodiy faoliyat turlari bo‘yicha sanoat mahsulotlarini ishlab chiqarish
(2023- yil yanvar-sentabr oylari uchun)

Iqtisodiy faoliyat turlari	*2023- yil yanvar-sentabr (mlrd. so‘m)*	*2022- yil yanvar-sentabr (mlrd. so‘m)*
Iqtisodiy faoliyatning alohida turlari bo‘yicha sanoat mahsulotlari ishlab chiqarish hajmi jami	**15 143,4**	**13 136,2**
Tog‘- kon sanoati va ochiq konlarni ishlash	**2,8**	**1,0**
ulardan:		
Tog‘- kon sanoatiga bog‘liq boshqa faoliyat	2,8	1,0
Qayta ishlash sanoati	**14 617,0**	**12 656,8**
shundan:		
Oziq- ovqat mahsulotlari ishlab chiqarish	3 187,3	2 962,7
Ichimlik mahsulotlari ishlab chiqarish	1 310,1	758,2
To‘qimachilik mahsulotlari ishlab chiqarish	2 907,9	2 641,1
Kiyim ishlab chiqarish	85,7	59,7
Teri va unga tegishli mahsulotlar ishlab chiqarish	9,6	12,8
Yog‘och va po‘kak buyumlar, pohol va to‘qish uchun materiallardan buyumlari, ishlab chiqarish	33,9	25,1
Qog‘oz va qog‘oz mahsulotlarini ishlab chiqarish	140,3	128,0
Yozilgan materiallarni nashr qilish va aks ettirish	4,7	4,9
Neftni qayta ishlash mahsulotlari ishlab chiqarish	52,2	4,6
Kimyo mahsulotlari ishlab chiqarish	31,3	27,6
Asosiy farmatsevtika mahsulotlari va preparatlari ishlab chiqarish	9,0	14,0
Rezina va plastmassa buyumlar ishlab chiqarish	76,8	60,7
Boshqa nometall mineral mahsulotlar ishlab chiqarish	409,2	267,8
Metallurgiya sanoati	38,8	40,6
Mashina va uskunalardan tashqari tayyor metall buyumlar ishlab chiqarish	187,5	127,3

Iqtisodiy faoliyat turlari	*2023- yil yanvar-sentabr (mlrd. so‘m)*	*2022- yil yanvar-sentabr (mlrd. so‘m)*
Kompyuter va elektron optikali mahsulotlar ishlab chiqarish	12,7	0,2
Elektr uskunalar ishlab chiqarish	67,5	31,8
Boshqa toifalarga kiritilmagan mashina va uskunalar ishlab chiqarish	101,3	331,3
Avtotransport vositalari, treylerlar va yarim pritseplar ishlab chiqarish	5 800,5	5 030,4
Mebel ishlab chiqarish	52,9	36,7
Boshqa tayyor buyumlar ishlab chiqarish	83,9	71,2
Mashina va uskunalarni ta’mirlash va o‘rnatish	13,7	20,2
Elektr, gaz, bug‘ bilan ta’minlash va havoni konditsiyalash	**432,9**	**391,3**
Suv bilan ta’minlash; kanalizatsiya tizimi, chiqindilarni yig‘ish va utilizatsiya qilish	**90,8**	**87,2**

Iqtisodiy faoliyat turlaridan oziq-ovqat mahsulotlari ishlab chiqarish 3 187,3 mlrd. so‘m (2022- yilning yanvar-sentabr oylarida 2 962,7 mlrd. so‘m), ichimlik mahsulotlari ishlab chiqarish 1 310,1 mlrd. so‘m (2022- yilning yanvar-sentabr oylarida 758,2 mlrd. so‘m), to‘qimachilik mahsulotlari ishlab chiqarish 2 907,9 mlrd. so‘m (2022- yilning yanvar-sentabr oylarida 2 641,1 mlrd. so‘m), avtotransport vositalari, treylerlar va yarim pritseplar ishlab chiqarish 5 800,5 mlrd. so‘m (2022- yilning yanvar-sentabr oylarida 5 030,4 mlrd. so‘m) o‘tgan 2022- yilning yanvar-sentabr oylarida nisbatan oshganligini, teri va unga tegishli mahsulotlar ishlab chiqarish 9,6 mlrd. so‘m (2022- yilning yanvar-sentabr oylarida 12,8 mlrd. so‘m), boshqa toifalarga kiritilmagan mashina va uskunalar ishlab chiqarish 101,3 mlrd. so‘m (2022- yilning yanvar-sentabr oylarida 331,3 mlrd. so‘m), mashina va uskunalarni ta’mirlash va o‘rnatish 13,7 mlrd. so‘m (2022- yilning yanvar-sentabr oylarida 20,2 mlrd. so‘m), metallurgiya sanoati ishlab chiqarish 38,8 mlrd. so‘m (2022- yilning yanvar-sentabr oylarida 40,6 mlrd. so‘m) kamayganligini ko‘rish mumkin.

Iste'mol mollari ishlab chiqarish

Tayyor mahsulotlar turlarini kengaytirish va ishlab chiqarilishini qo'llab quvvatlash, kichik biznes subyektlari tomonidan zamonaviy texnologiyalar olib kelinishi natijasida viloyatda 9 559,1 mlrd. so'mlik iste'mol mollari ishlab chiqarilib, 2022- yilning yanvar-sentabr oylariga nisbatan o'sish sur'ati 104,0 foizni tashkil qildi.

2022-2023- yil yanvar-sentabr oylarida iste'mol mollari ishlab chiqarish hajmi (mlrd. so'm) va o'sish surati, %

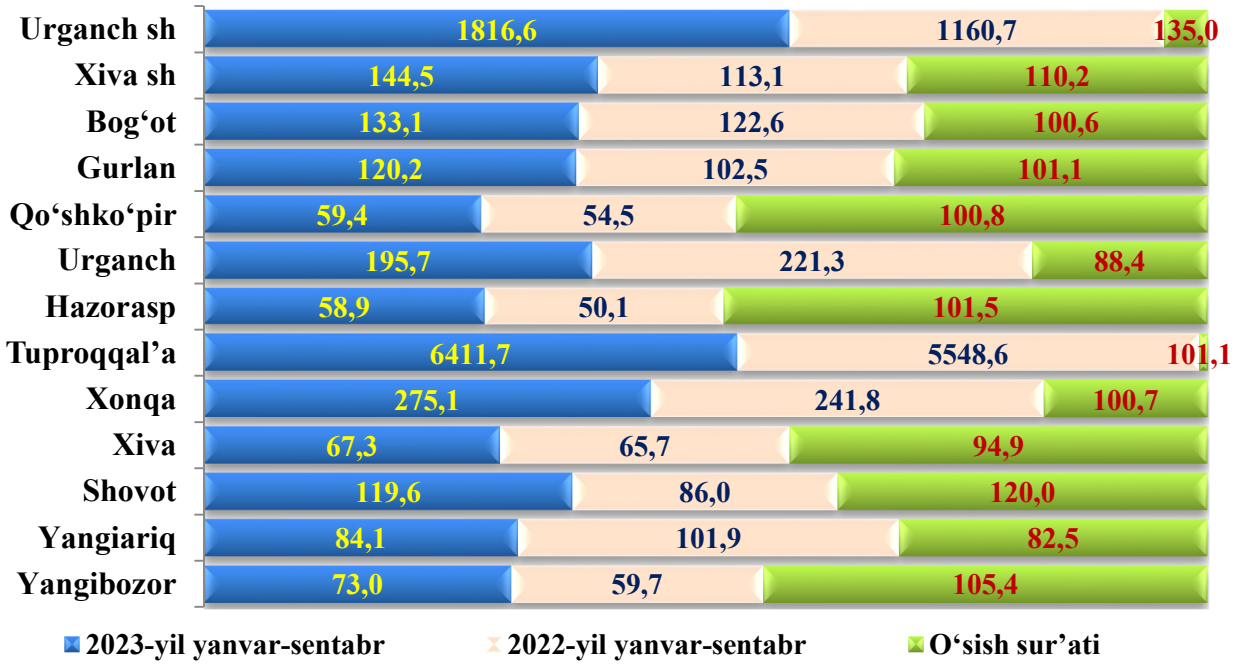

Iste'mol mollari ishlab chiqarishda oziq-ovqat 4 275,6 mlrd. so'mni, alkogol mahsulotlari 11,6 mlrd. so'mni va 5 271,9 mlrd. so'mlik nooziq-ovqat mahsulotlari ishlab chiqarilib, o'tgan 2022- yilning yanvar-sentabr oylariga nisbatan mos ravishda o'sish sur'ati 116,3 foiz, 178,4 foiz va 102,8 foizni tashkil qildi. Jami iste'mol mahsulotlari ishlab chiqarishdagi ulushi 44,8 foizni va 55,2 foizni tashkil qildi.

2022-2023- yil yanvar-sentabr oylarida jami iste'mol mahsulotlari ishlab chiqarishdagi ulushi, %

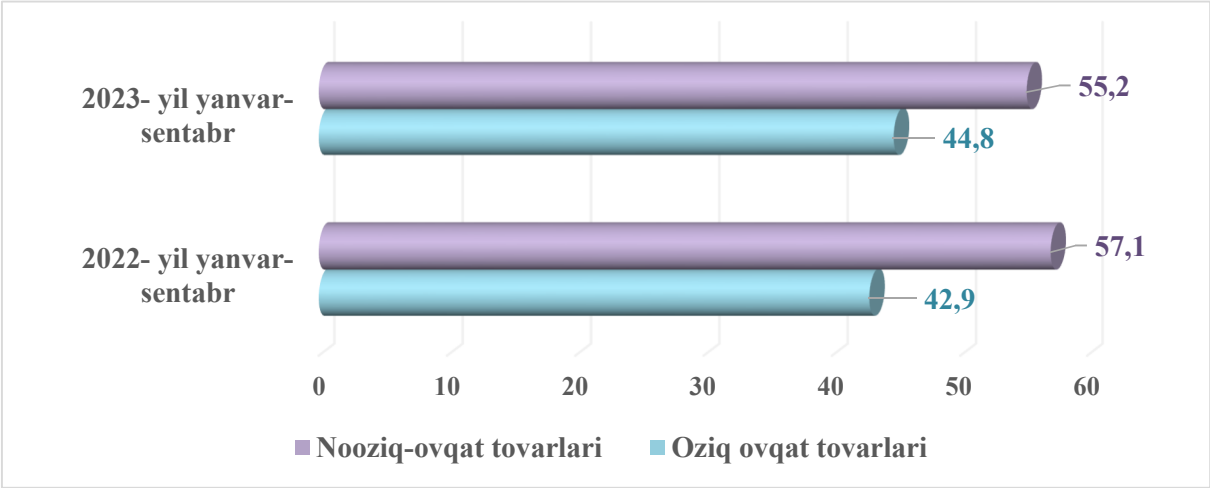

Hududlar bo‘yicha sanoat va iste’mol mollari ishlab chiqarish
(2023- yil yanvar-sentabr oylari uchun)
(o‘tgan yilning tegishli davriga nisbatan, % da)

Shahar va tumanlar nomi	*Sanoat mahsulotlari, mlrd. so‘mda*	*2022- yil yanvar-sentabr oylariga nisbatan ishlab chiqarish indeksi,%*	*Iste’mol mollari, mlrd. so‘m*	*2022- yil yanvar-sentabr oylariga nisbatan, % da*
Xorazm viloyat bo‘yicha	**15 143,4**	**105,8**	**9 559,1**	**104,0**
Urganch sh.	2 544,6	104,3	1 816,6	135,0
Xiva sh.	243,8	108,8	144,5	110,2
Bog‘ot	426,0	100,2	133,1	100,6
Gurlan	383,9	101,0	120,2	101,1
Qo‘shko‘pir	273,4	102,0	59,4	100,8
Urganch	673,1	100,5	195,7	88,4
Hazorasp	381,4	101,4	58,9	101,5
Tuproqqal’a	7 953,3	101,5	6 411,7	101,1
Xonqa	565,2	107,4	275,1	100,7
Xiva	272,0	107,8	67,3	94,9
Shovot	553,4	105,6	119,6	120,0
Yangiariq	419,3	107,4	84,1	82,5
Yangibozor	454,0	101,2	73,0	105,4

Sanoat mahsulotlari ishlab chiqarish bo‘yicha o‘tgan yilning shu davriga nisbatan Urganch sh. 4,3 foiz, Xiva sh. 8,8 foiz, Bog‘ot 0,2 foiz, Gurlan 1,0 foiz, Qo‘shko‘pir 2,0 foiz, Urganch 0,5 foiz, Hazorasp 1,4 foiz, Tuproqqal’a 1,5 foiz, Xonqa 7,4 foiz, Xiva 7,8 foiz, Shovot 5,6 foiz, Yangiariq 7,4 foiz, Yangibozor 1,2 foizga oshganligini ko‘rish mumkin. Iste’mol mollari bo‘yicha Urganch sh. 35,0 foiz, Xiva sh. 10,2 foiz, Bog‘ot 0,6 foiz, Gurlan 1,1 foiz, Qo‘shko‘pir 0,8 foiz, Hazorasp 1,5 foiz, Tuproqqal’a 1,1 foiz, Xonqa 0,7 foiz, Shovot 20,0 foiz, Yangibozor 5,4 foizga oshganligini, Urganch 11,6 foiz, Xiva 5,1 foiz, Yangiariq 17,5 foizga kamayganligini ko‘rish mumkin.

Sanoat ishlab chiqarishda hududlarning ulushi, % da

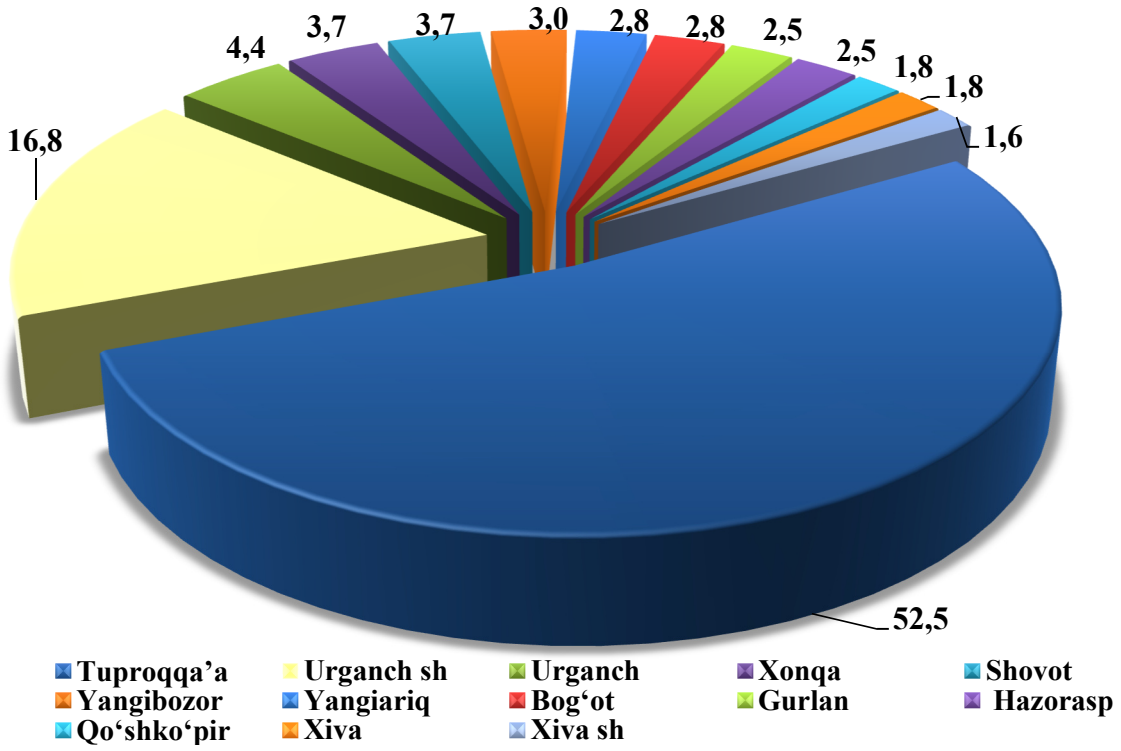

Diagrammada ko'rinib turibdiki, sanoat mahsulotlari ishlab chiqarish hajmida ulushi yuqori bo'lgan Tuproqqal'a tumani 52,5 foiz, Urganch shahri 16,8 foiz, Urganch tumani 4,4 foiz, Xonqa tumani 3,7 foiz, Shovot tumani 3,7 foiz, Yangibozor tumani 3,0 foiz, Yangiariq tumani 2,8 foiz, Bog'ot tumani 2,8 foiz, Gurlan 2,5 foiz, Hazorasp tumani 2,5 foiz, Qo'shko'pir tumani 1,8 foiz, Xiva tumani 1,8 foizni hamda eng past bo'lgan va Xiva shahri 1,5 foizni tashkil qildi.

Sanoat mahsulotlari ishlab chiqarish davlat va nodavlat sektorlarida, foiz hisobida

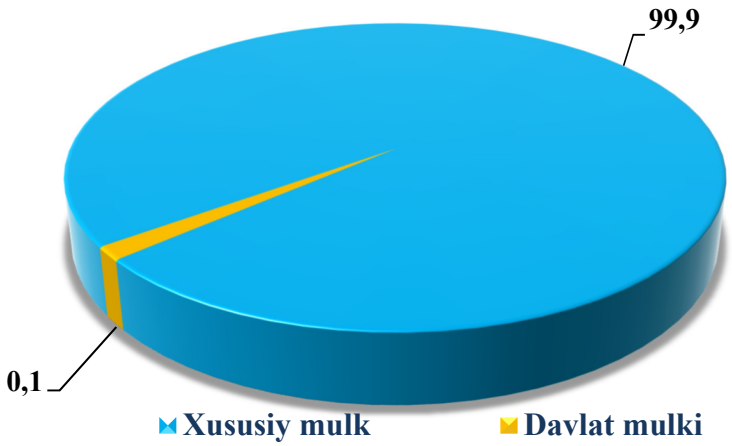

Davlat va xususiy biznesning o'zaro hamkorligi doimo har bir zamonaviy demokratik davlatning diqqat e'tiborida bo'lgan. Keyingi yillarda butun dunyoda hukumat va biznes hamkorligining kuchayishi tendensiyasi kuzatilmoqda.

Davlat va xususiy sektorning o‘zaro munosabati mamlakatdagi ijtimoiy-iqtisodiy barqaror vaziyatni ta’minlashda xususiy biznesning manfaatdorligini oshirishda katta xizmat qiladi. O‘z navbatida, mamlakatimizda davlat tasarrufidan chiqarish va xususiylashtirish borasida olib borilayotgan islohotlar natijasi o‘laroq, Xorazm viloyatida sanoat mahsulotlari ishlab chiqarish hajmida nodavlat sektorning ulushi salmoqli ekanligini ko‘rish mumkin. Tarmoq korxonalari tomonidan 2023- yilning yanvar-sentabr oylarida 8 157,4 mlrd. so‘mlik, hududiy korxonalar tomonidan 6 986,0 mlrd. so‘mlik mahsulotlar ishlab chiqarildi. Shuning bilan birga davlat sektorida 14,8 mlrd. so‘mlik mahsulot ishlab chiqarilib, umumiy hajmga nisbatan 0,1 % ni tashkil etdi, nodavlat sektorida 15 128,6 mlrd. so‘mlik mahsulot ishlab chiqarilib, umumiy hajmga nisbatan 99,9 % ni tashkil etdi.

2023- yil yanvar-sentabr oylarida aholi jon boshiga to‘g‘ri keladigan sanoat mahsulotlari va iste’mol mollari ishlab chiqarish

ming so‘m

Shahar va tumanlar nomi	*Sanoat mahsulotlari ishlab chiqarish ming so‘m*	*Iste’mol mollari ming so‘m*
Xorazm viloyati bo‘yicha	**7 683,5**	**4 850,1**
Urganch sh.	16 832,7	12 016,5
Xiva sh.	2 497,6	1 480,3
Bog‘ot	2 451,3	766,1
Gurlan	2 469,8	773,2
Qo‘shko‘pir	1 519,0	329,7
Urganch	3 193,9	928,8
Hazorasp	1 873,8	289,6
Tuproqqal’a	136 165,3	109 772,0
Xonqa	2 882,3	1 402,6
Xiva	1 780,1	440,5
Shovot	3 105,4	671,2
Yangiariq	3 445,9	691,1
Yangibozor	4 966,5	798,5

Aholi jon boshiga sanoat mahsulotlari ishlab chiqarishning tabaqalanishi tahlili, Tuproqqal'a tumanida (136 165,3 ming so'm), Urganch shahrida (16 832,7 ming so'm) o'rtacha viloyat darajasi ko'rsatkichidan (7 683,5 ming so'm) yuqoriligini ko'rsatmoqda.

Qolgan Gurlan tumanida (2 469,8 ming so'm), Bog'ot tumanida (2 451,3 ming so'm), Hazorasp tumanida (1 873,8 ming so'm), Xiva tumanida (1 780,1 ming so'm) va Qo'shko'pir tumanida (1 519,0 ming so'm) ko'rsatkich past ekanligini ko'rish mumkin.

2023- yil yanvar-sentabr oylarida aholi jon boshiga to'g'ri keladigan sanoat mahsulotlari va iste'mol mollari ishlab chiqarishining o'sishi, 2022- yil yanvar-sentabr oylariga nisbatan, %da

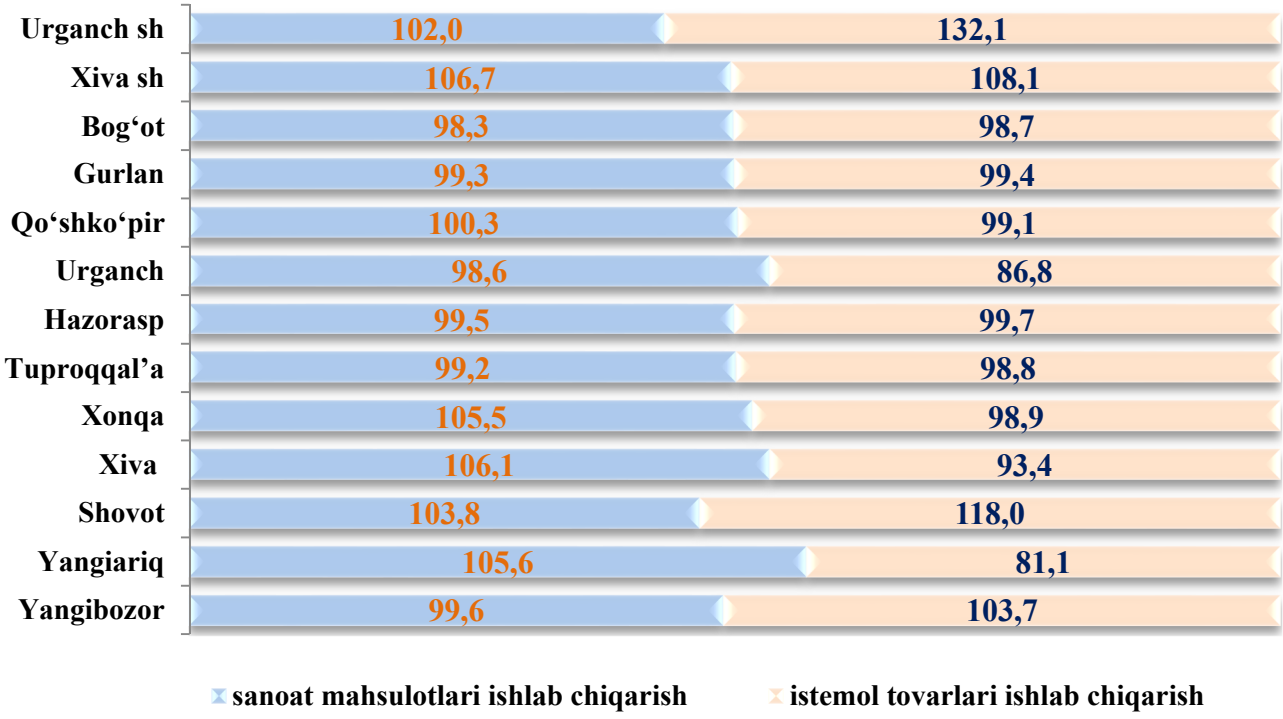

Sanoat ishlab chiqarishda kichik biznesning hissasi

Davlat dasturlari doirasida amalga oshirilayotgan chora-tadbirlar natijasida kichik tadbirkorlik subyektlari sanoat ishlab chiqarishda yildan yilga ularning hissasi tobora ortib bormoqda.

Xususan, 2023- yil yanvar-sentabr oylarida viloyatda ular tomonidan sanoat mahsulotlari ishlab chiqarish hajmini o'tgan yilning mos davriga nisbatan 130,5 %ga oshgan va ishlab chiqarish hajmi 2 647,8 mlrd. so'mni tashkil qilib, o'z navbatida kichik biznesning jami sanoat ishlab chiqarishdagi ulushi esa 17,5 %ni tashkil etmoqda.

Hududlar bo‘yicha yirik va kichik biznesning sanoat mahsulotlari ishlab chiqarishdagi ulushi, %da
(2023- yil yanvar-sentabr oylari)

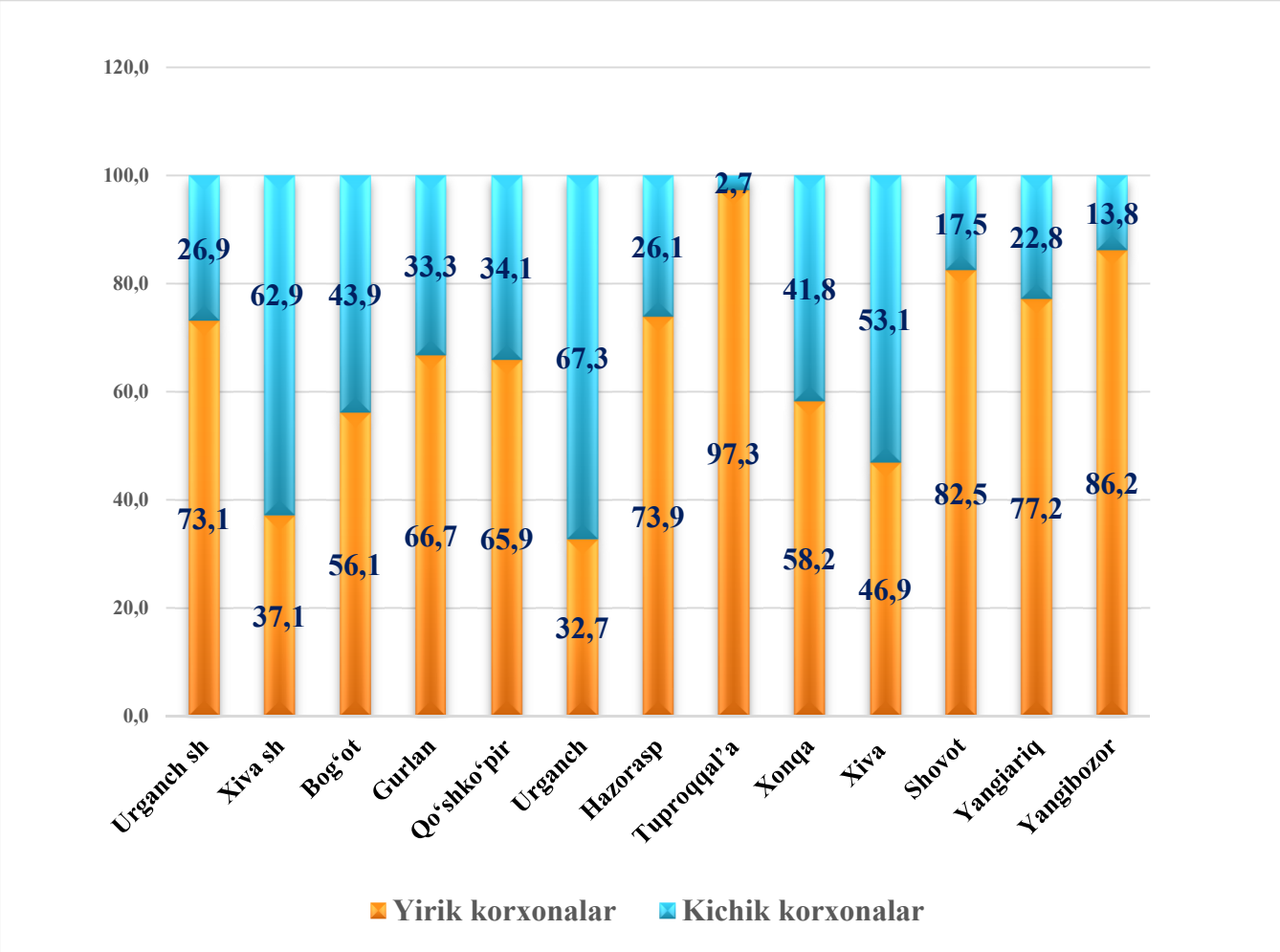

Hududlar kesimida kichik biznesning sanoat mahsulotlari ishlab chiqarishdagi eng yuqori ulushi Urganch (67,3 %), Xiva shahri (62,9 %), Xiva (53,1 %), Bog‘ot (43,9 %), Xonqa (41,8 %) tumanlarida kuzatildi. Shu bilan birga, eng kichik ulush Tuproqqal’a (2,7 %) tumanida kuzatildi.

Qo‘shma korxonalarning sanoat mahsulotlari ishlab chiqarishi

Hisobot davrida 20 ta qo‘shma korxona tomonidan 2 194,3 mlrd. so‘mlik mahsulot ishlab chiqarildi. Ularning umumiy ishlab chiqarishdagi ulushi esa 14,5 % ni tashkil etdi.

Viloyatda qo‘shma korxonalar mahsulotlarining sanoatning umumiy hajmidagi ulushi, %

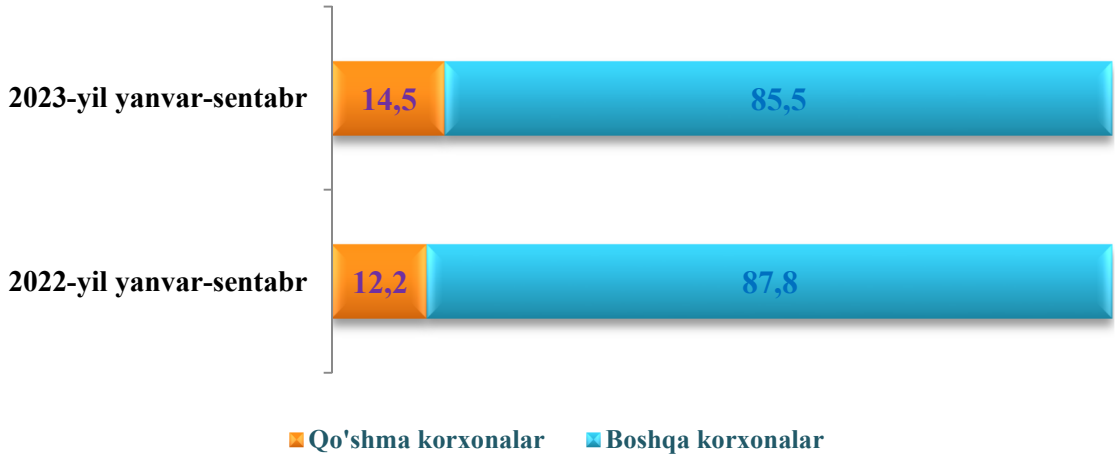

Sanoat mahsulotlari ishlab chiqarishda hududlar bo‘yicha qo‘shma korxonalarning umumiy hajmidagi ulushi, %da

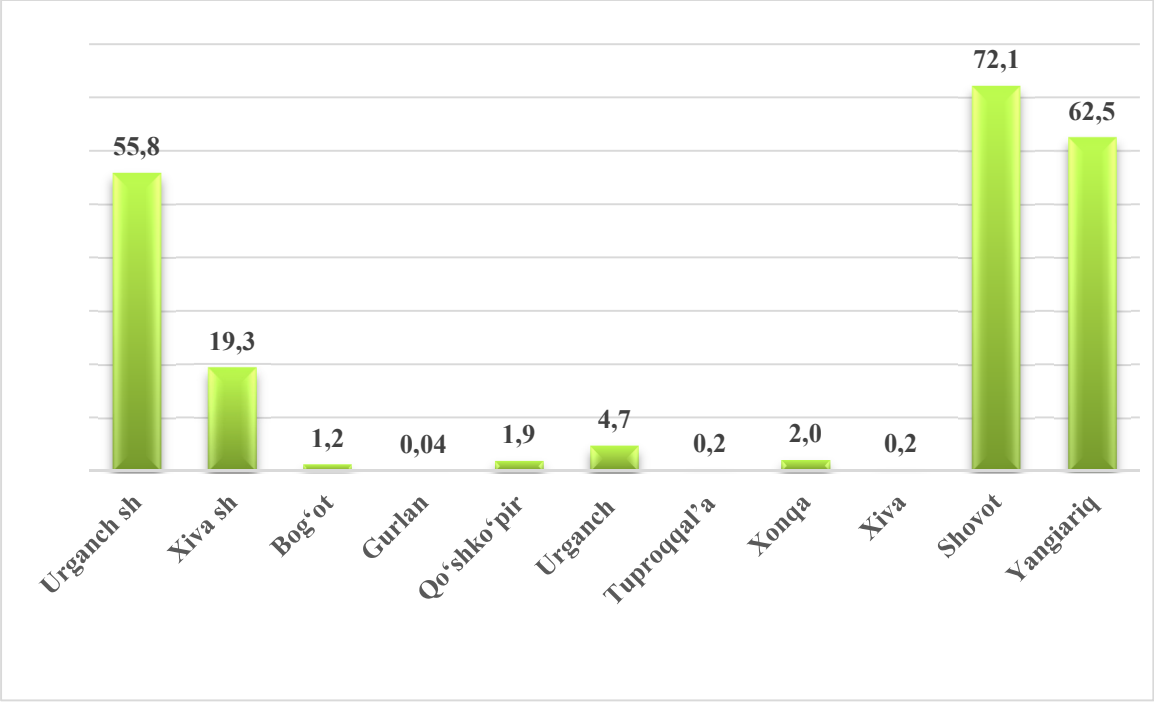

Faoliyat yuritayotgan va yangi tashkil etilgan sanoat korxonalari

Bugungi kunda viloyatda 4 120 ta sanoat korxonasi faoliyat ko‘rsatmoqda, shundan 731 tasi (faoliyat ko‘rsatayotgan korxonalar umumiy sonining 17,7 %) Urganch shahriga, 451 tasi (10,9 %) Urganch tumaniga, 409 tasi (9,9 %) Qo‘shko‘pir tumaniga, 366 tasi (8,9 %) Xonqa tumaniga va 306 tasi (7,4 %) Xiva shahriga to‘gri keladi.

Faoliyat yuritayotgan sanoat korxonalari soni, *birlik*

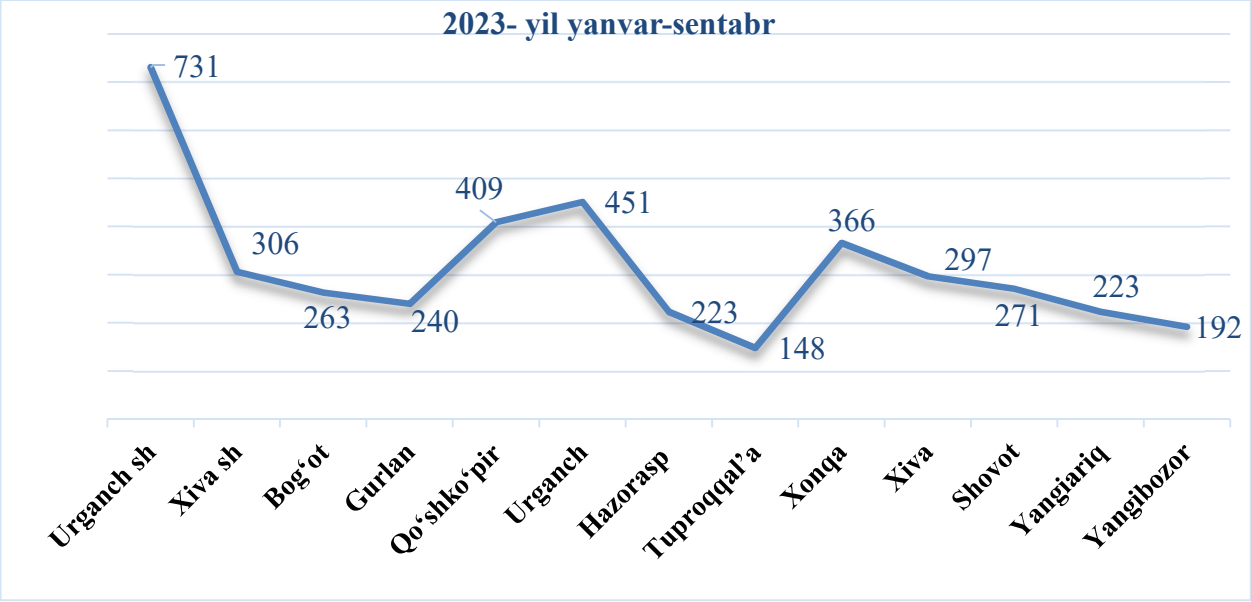

Yangi tashkil etilgan sanoat korxonalari soni, birlik

(2023- yil yanvar-sentabr)

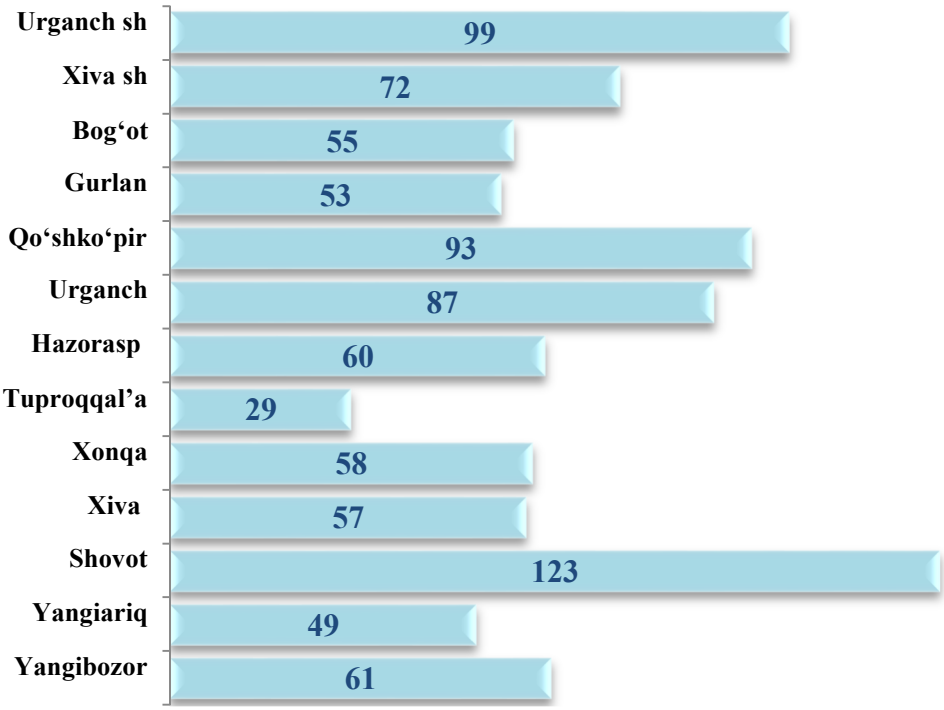

Viloyatda 2023- yilning yanvar-sentabr oylarida 896 ta yangi sanoat korxonalari tashkil qilingan bo‘lib, shularning 123 tasi Shovot tumaniga, 99 tasi Urganch shahriga, 93 tasi Qo‘shko‘pir tumaniga, 87 tasi Urganch tumaniga, 72 tasi Xiva shahriga, 61 tasi Yangibozor tumaniga, 60 tasi Hazorasp tumaniga to‘g‘ri keladi.

Tayyor mahsulotlar, butlovchi qismlar va materiallar ishlab chiqarishni mahalliylashtirish dasturining amalga oshirilishi

Viloyat sanoat mahsulotlari ishlab chiqarishining rivojlanishiga tayyor mahsulotlar, butlovchi qismlar va materiallar ishlab chiqarishni mahalliylashtirish Dasturining amalga oshirilishi ham o‘z ta’sirini ko‘rsatdi, mazkur dastur doirasida kiritilgan 99 ta loyiha bo‘yicha 871,9 mlrd. so‘mlik mahsulotlar ishlab chiqarilgan.

Tayyor mahsulotlar, butlovchi qismlar va materiallar ishlab chiqarishni mahalliylashtirish dasturining asosiy ko‘rsatkichlari

	O‘lchov birligi	*2022- yil yanvar-sentabr*	*2023- yil yanvar-sentabr*
Loyihalar soni	birlik	109	99
Korxonalar soni	birlik	93	76
Ishlab chiqarish hajmi	mlrd. so‘m	369,1	871,9

Tayyor mahsulotlar, butlovchi qismlar va materiallar ishlab chiqarishni mahalliylashtirish dasturining asosiy ko‘rsatkichlari
(2023- yil yanvar - sentabr)

Shahar va tumanlar nomi	*Loyihalar soni, birlikda*	*Ishlab chiqarish hajmi, mlrd. so‘m*	*Eksportga sotilgan mahsulot hajmi, mln AQSh dollari*	*Yangi tashkil qilingan ish o‘rinlari soni, birlikda*
Jami:	**99**	**871,9**	**5,5**	**108**
shundan;				
Urganch sh.	36	89,192	0,746	38
Xiva sh.	6	63,638	0,264	15
Bog‘ot	1	-	-	-
Gurlan	10	1,888	-	14
Qo‘shko‘pir	3	7,090	0,380	-
Urganch	10	3,946	-	2
Hazorasp	1	0,594	-	-

Shahar va tumanlar nomi	*Loyihalar soni, birlikda*	*Ishlab chiqarish hajmi, mlrd. so‘m*	*Eksportga sotilgan mahsulot hajmi, mln AQSh dollari*	*Yangi tashkil qilingan ish o‘rinlari soni, birlikda*
Tuproqqal’a	17	703,082	4,123	37
Xonqa	1	-	-	-
Xiva	2	0,262	-	-
Shovot	4	1,739	0,021	2
Yangiariq	3	-	-	-
Yangibozor	5	0,488	-	-

Shahar va tumanlar bo‘yicha tahlili shuni ko‘rsatmoqdaki, Urganch shahrida 36 ta loyihada 89,2 mlrd so‘mlik, Xiva shahrida 6 ta loyihada 63,6 mlrd so‘mlik, Gurlan tumanida 10 ta loyihada 1,9 mlrd so‘mlik, Qo‘shko‘pir tumanida 3 ta loyihada 7,1 mlrd so‘mlik, Urganch tumanida 10 ta loyihada 3,9 mlrd so‘mlik, Hazorasp tumanida 1 ta loyihada 0,6 mlrd so‘mlik, Tuproqqal’a tumanida 17 ta loyihada 703,1 mlrd so‘mlik, Xiva tumanida 2 ta loyihada 0,3 mlrd so‘mlik, Shovot tumanida 4 ta loyihada 1,7 mlrd so‘mlik va Yangibozor tumanida 5 ta loyihada 0,5 mlrd so‘mlik mahsulotlar ishlab chiqarilgan.

Mahalliylashtirish dasturining jami ishlab chiqarish hajmida tumanlarning ulushi, foizda

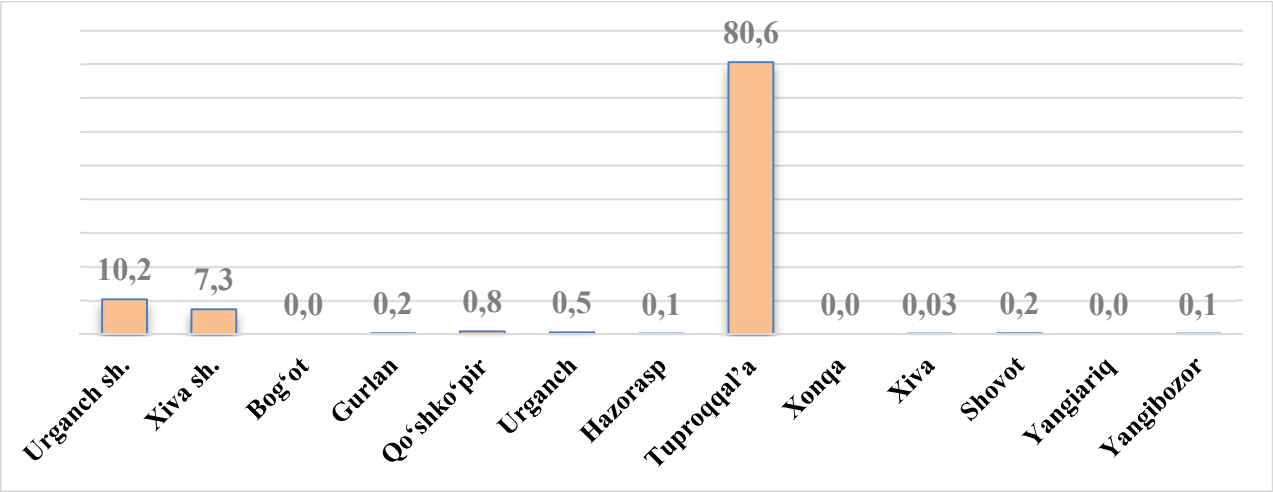

Mahalliylashtirish dasturining jami ishlab chiqarish hajmida ulushi yuqori bo‘lgan Tuproqqal’a tumani 80,6 foiz, Urganch shahri 10,2 foiz va Xiva shahri 7,3 foizni hamda eng past bo‘lgan Hazorasp tumani 0,1 foiz, Yangibozor tumani 0,1 foiz va Xiva tumani 0,03 foizni tashkil qildi.

Statistik ko‘rsatkichlarga tushuntirish

Sanoat mahsuloti ishlab chiqarish hajmi – korxona tomonidan ishlab chiqarilgan tayyor mahsulotlar, yarim tayyor, chetga sotishga mo‘ljallangan, nosanoat bo‘linmalarga va kapital qurilishga mo‘ljallangan mahsulotlar hajmini o‘z ichiga oladi: ishlab chiqarilishi hisobot davrida tugallanmagan uzoq muddatli mahsulotlarni ishlab chiqarish bo‘yicha ishlar; sanoat tusidagi ishlar (xizmatlar).

Sanoat ishlab chiqarishida o‘zgarish indekslari – solishtirma davrlarda mahsulotlar (ishlar, xizmatlar) fizik hajmining o‘zgarishini tavsiflovchi nisbiy ko‘rsatkichdir.

Iste’mol tovarlari – asosan shaxsiy iste’mol yoki foyda olish bilan bog‘liq bo‘lmagan boshqa maqsadlarda foydalanadigan sanoat mahsulotlari; iste’mol mollari ishlab chiqarish hajmi amaldagi narxlarda (QQS va aksizlar bundan mustasno) hisoblab chiqiladi.

Natura ko‘rinishida sanoat ishlab chiqarishi hajmi – boshqa korxonalarga jo‘natish uchun yoki ishlab chiqarishga mo‘ljallangan mahsulotlarni, shu jumladan, korxonaning sanoat ehtiyojlari uchun sarflangan mahsulotlarni o‘z ichiga oladi, ya’ni yalpi mahsulot.

Ishlab chiqarishni texnologik rivojlanish darajasiga ko‘ra guruhlash - Yevrostat texnologik faoliyatining tasnifi asosida ishlab chiqilgan.

Mahalliylashtirish darajasi – ishlab chiqarishda ishlatiladigan mahalliy materiallar, mehnat va intellektual resurslarning ulushini belgilaydi; mahalliylashtirish darajasini hisoblashda xarajatlar, soliq to‘lovlari va ishlab chiqarish jarayoniga bevosita aloqador bo‘lmagan boshqa imtiyozlar hisobga olinmaydi.

Mahsulot sotish hajmi – savdo narxlarida keltiriladi (QQS va aksiyalar bundan mustasno).

Milliy valyutada eksport qilinadigan mahsulotlarning qiymati – O‘zbekiston Respublikasi Markaziy bankining kursi bo‘yicha hisob-kitob qilgan holda to‘ldiriladi.

Tog‘-kon sanoati va ochiq konlarni ishlash – tabiatda qattiq jinslar shaklida uchraydigan (ko‘mir, ruda), suyuq holatda uchraydigan (neft) yoki gazsimon holatda uchraydigan (tabiiy gaz) foydali qazilmalarni qazib olishni o‘z ichiga oladi.

Ishlab chiqaradigan sanoat – yangi mahsulot chiqarish maqsadida modda yoki komponentlarni, materiallarni fizik yoki kimyoviy qayta ishlashni, garchi ishlab chiqarishning ma’lum turi uchun birdan-bir to‘liq me’zon hisoblanmasa ham, o‘z ichiga oladi.

Elektr, gaz, bug‘ bilan ta’minlash va havoni konditsiyalash – elektr energiyasini, tabiiy gazni, bug‘ni, issiq suvni va shu kabilarni doimiy tarmoqlar – kabellar, quvurlar, suv quvurlari orqali yetkazib berish bilan bog‘liq faoliyatni o‘z ichiga oladi.

Suv bilan ta’minlash, kanalizatsiya tizimi, chiqindilarni yig‘ish va utilizatsiya qilish – qattiq va suyuq, sanoat va maishiy, shuningdek, zaharlangan chiqindilarning barcha turlariga ishlov berish (yig‘ish, qayta ishlash va yo‘qotish)ni o‘z ichiga oladi.